

„SUNRISE” ARTIKELENREEKS

(voor leden en belangstellenden)

Uitgave: Theosophical University Press, Pasadena, Calif.

Voor Nederland:

J. P. Brakel, Ananasstraat 98, Den Haag

De inhoud van dit blad bestaat uit vertaalde artikelen uit het tijdschrift „SUNRISE” dat uitgegeven wordt door de Theosophical University Press, Pasadena, Californië. Belangstellenden die deze vertalingen regelmatig wensen te ontvangen kunnen zich abonneren door storting van f 3.— op Postrekening 395300 t.n.v. J. P. Brakel, Anasstraat 98, Den Haag. Per jaar verschijnen ongeveer 10 nummers. Zij die zich voor het tijdschrift „SUNRISE” zelf interesseren kunnen een proefnummer aanvragen bij bovengenoemd adres.

BELEGGING IN KRACHT.

De strijd van de mensheid om uit de duisternis in het licht te komen heeft generaties van ernstige mannen en vrouwen overal ter wereld bezig gehouden. Door de eeuwen heen zijn er mensen geweest, die het hebben gewaagd de "poorten van de hemel" te bestormen en in het gedachtenleven van de mensheid moed en groter inzicht te doen doordringen. Naast deze weinigen echter stond de logge weerstand van hen, die weigeren de verantwoordelijkheid van het mens-zijn zelfs maar ten halve te dragen. Thans ligt in de kritieke aard van de beslissing, waarvoor wij staan, een universele uitdaging - niet langer het voorrecht van de weinigen, maar een opdracht aan ons allen. Hoe moeten wij echter die uitdaging verstandig en wijs tegemoet treden?

Een glimp op te vangen van een meer verlichte wijze van benadering is heel iets anders, dan ze in praktijk te brengen. Het duurt jaren, misschien wel duizenden jaren, voor eeuwenoude deugden als naastenliefde, onderscheidingsvermogen, moed en begrip een solide belegging in het karakter worden. Overal vraagt de mens zich af: als de strijd van het licht tegen de duisternis eindeloos voortduurt, wat dan te zeggen van het gebruik van geweld in onze menselijke verhoudingen? Als we zien dat de Natuur in haar rijken wel geweld gebruikt, hoe kunnen we dan verwachten dat de mens dat niet zal doen om zijn wil door te voeren?

In het proces van groei is er natuurlijk

strijd en zijn er wilsconflicten. Maar het blijft de vraag of de Natuur ooit haar groei met geweld tot stand brengt. Er is een oneindig verschil tussen de dwang van geweld en het zegenrijke gebruik van kracht. In materiele zaken heeft geweld ongetwijfeld succes, want er zijn maar enkele bulldozers en graafmachines nodig om een "berg te verzetten." Maar wat is het gevolg wanneer we op de hogere gebieden van handelen en denken geweld gebruiken? Tegenstand, niets dan tegenstand, en tegenover elkaar gestelde machten zonder uitzicht op een oplossing. Het is waar, dat we op elk terrein van de menselijke verhoudingen geweld aantreffen, meer dan genoeg, overal richt ze de zware kop op: de kracht van de menselijke wil die poogt veranderingen af te dwingen en die zich als een bulldozer een weg tracht te banen door bergen van verzet. Maar als er andere bergen bestaan dan die van rots en aarde, zijn daar dan niet eerder geestelijke dan stoffelijke werktuigen voor nodig?

Neen, in de Natuur komt groei niet met geweld tot stand. "De molens van God malen langzaam, toch malen ze zeer fijn" - de werkingen van de natuur zijn rustig en toch krachtig en hoewel de mens door de toepassing van kunstmatige warmte de bloei van een bloem in een broeikas kan verhaasten, verhaast hij op die manier tegelijkertijd zijn dood. De levensduur van die bloem is veel korter dan ze zou zijn geweest als zij op natuurlijke wijze had kunnen groeien en zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen plaats had kunnen ontwikkelen.

Als wij de huidige onrust en verwarring in het perspectief van de geschiedenis konden zien, zouden wij constateren dat alle groei, alle uitbreiding van bewustzijn, elke bevrijding van de

menselijke geest, niet met geweld tot stand zijn gekomen, maar dat zij langzaam zijn gegroeid, door lange jaren en vele generaties van stille en toch krachtige pogingen. Zo zou het ook met volkeren kunnen zijn: als de nationale wil met krachtige vastbeslotenheid werkt om alleen zich zelf te bevoordelen, zonder rekening te houden met het ruimere internationale belang, dan dwalen we, omdat we dan geweld van wapens of van woorden laten beslissen. Maar indien de volkeren de verenigde kracht van de geestelijke wil weerspiegelden, zouden we bijna vanzelf zien, want zo onopvallend zou het lijken, dat er rechtvaardigheid, goede wil en een waardige, gezonde uitwisseling van opvattingen zou zijn. Dan zou de kracht geboren worden van de wijsheid, die nodig is om onze grote diplomatieke en internationale problemen aan te pakken en geweld zou door ieder niet alleen worden gezien als de belegging van een dwaas, maar eerder nog als een belegging in zelf-vernietiging.

We herinneren ons allen de passage in Mattheus, waar Jezus zijn toehoorders er aan herinnert, dat "Van de dagen van Johannes de Doper af tot nu toe wordt het koninkrijk der hemelen bestormd en de bestormers nemen het met geweld." Zouden we hieruit willen afleiden dat Jezus bedoelde, dat wij het koninkrijk van de geest letterlijk met geweld moeten nemen? Als we de oorspronkelijke tekst nagaan zien we, dat deze uitspraak even correct als volgt kan worden vertaald: "Het koninkrijk der hemelen is overweldigd en de sterken (van geest) nemen het." Het werkwoord "overpower" (overweldigen), dat afgeleid is van de stam bia, betekende in het oude Grieks niet alleen "lichamelijke sterkte of kracht", maar ook "sterkte van geest". Waarom zouden we dan het gezegde van de Meester niet weergeven als

"het koninkrijk van de geest moet met kracht worden genomen en zij die sterk van geest zijn grijpen er naar."

De hoop van de wereld ligt niet in de doctrinaire godsdienst, in filosofische bespiegeling, noch in het wetenschappelijk experiment. Het ligt waar het altijd is geweest: in de moed en de visie van elke volgende generatie om met het getij van de vooruitgang op te trekken in de elkaar opvolgende cyclussen. Wij moeten altijd uitzien naar hen die jong van hart zijn - niet altijd jong van jaren, maar in veerkracht van geest - voor het in kaart brengen van nieuwe wegen naar succes, zodat komende generaties de weg omhoog van het ras kunnen voortzetten. De crisis van thans is niet nieuw - ontelbare keren hebben wij er in vervlogen eeuwen voor gestaan, maar nog nimmer in de geboekstaafde geschiedenis heeft men zich er op zo'n overweldigende wijze om bekommerd of onze daden wel verlicht zijn. Met alle beleggingen waarover wij de beschikking hebben, geestelijke, mentale en stoffelijke, zou men menen dat de overwinning heel eenvoudig is. Maar toch is er altijd die natuurlijke aarzeling van de menselijke natuur om het oude af te leggen en met krachtige hand het koninkrijk van het nieuwe te grijpen. Nog steeds zijn er Nicodemussen die zich uit eigen verkiezing afzijdig houden, buiten de kring van daadwerkelijke verantwoordelijkheid; en rijke jonge mannen die, hoewel zij de aantrekking van de waarheid voelen, toch de voorkeur geven aan hun banden, de "rijksdommen" van hun oude gedachtevoertuigen en zo zichzelf het voorrecht ontzeggen zich bij de voorhoede te voegen.

De jeugd van heden bewijst echter, dat er een grote mate van onzelfzuchtigheid in hen is, gepaard aan het verlangen scheppend werk in hun

leven te doen. Het is waar, dat sommigen van hen ernstige moeilijkheden hadden bij het zich aanpassen aan de volwassenheid, maar dat is een onbetekenend percentage vergeleken met de kloppende levensgolf van vastbesloten, krachtige en zeer intelligente jonge mensen, die er ijverig naar streven zich voor te bereiden om aan de roep van deze eeuw gehoor te geven. Diepgaande vragen stellen zij, waarvan het merendeel over geboorte en dood gaan en hun verhouding als menselijke wezens tot het grotere evolutionaire plan. En altijd is het overheersende kenmerk een zelfvertrouwen van de geest en het verstand, die niet langer de versleten letterlijke opvattingen van godsdienstige dogma's willen accepteren, maar nieuwe gebieden van morele en geestelijke waarden willen ontsluiten.

De erfenis van het "koninkrijk der hemelen" is aan hen - niet om ze met geweld te liquideren, maar om die te bewaren opdat de "sterken van geest" haar kunnen nemen - een erfenis van vrijheid van denken, van handelen en wat het belangrijkste is, een erfenis van vrijheid van geestelijke aspiratie.

-J.A.L.

vertaald uit:
Sunrise October 1956.

OP WEG NAAR HET ALGEMEEN WELZIJN.

Wij van de twintigste eeuw staan voor vrijwel dezelfde problemen als de volkeren rond de Middellandse Zee omstreeks het vermeende begin van de Christelijke Jaartelling. Dezelfde zucht naar sensatie, dezelfde onbeheerste verlangens en opgewonden stemmingen, die de volkeren van Zuid-Europa achttien of negentienhonderd jaar geleden hebben geplaagd, kwellen ons nu - ook dezelfde verwarring van godsdienstige en wijsgerige opvattingen en dogma's.

De situatie is ernstig; want als de lessen van de historie een toetssteen zijn, waaraan wij de huidige loop der menselijke gebeurtenissen kunnen beoordelen dan blijkt, dat we in geestelijke blindheid in dezelfde krankzinnige vaart voortstormen, die de ondergang van vroegere beschavingen heeft teweeggebracht. Het meest betreurenswaardige en treffende aspect van onze huidige situatie is de bijna algemene verwerping van morele waarden en het - zij het tijdelijk maar niettemin gevaarlijk - verlies van die zelfbeheersing en dat zelfrespect, die altijd naties en volkeren hebben gekenmerkt, als de loop van hun evolutie opwaarts is.

Als er niet hier en daar mannen en vrouwen waren, wier innerlijk licht straalde met een glans, die door het contrast met de omringende duisternis nog helderder scheen en als deze sterkere zielen niet de meestal onopgemerkte pogingen deden om het huidige getij in de menselijke aangelegenheden te keren, dan zou de situatie veel slechter zijn dan ze is. Er is geen behoefte aan pessimisme, maar er is zeer behoefte aan daden - daden echter, die voor ieder

hun oorsprong moeten vinden in het innerlijk besef van wat recht en onpartijdige waarheid is. Preken zal ons niet veel helpen. De wereld heeft genoeg van preken; en het voorbeeld, dat zovele moralisten als de reddende macht aanprijzen, is inderdaad uitstekend, maar zijn invloedssfeer is voor ieder mens betrekkelijk klein.

Wat is er dan nodig? Het antwoord vinden we in de leringen en in het voorbeeld van de grote geestelijke zieners van alle eeuwen, want deze leiders der mensen hebben de beginselen van het menselijk gedrag en de regels voor het handelen aangegeven, die gedurende langer of korter tijd de beschavingen in stand hebben gehouden. Een onpartijdig onderzoek doet ons zien, dat de grondbeginselen van de onderscheiden wereldleringen alle identiek zijn en dat de grootste gemene deler deze is: in de menselijke constitutie is dat Licht aanwezig, dat onstoffelijk is maar dat inderdaad dat Licht is "dat ieder mens verlicht, die in de wereld komt."

Gedurende eeuwen is de mens geleerd om dit reddende Licht buiten zichzelf te zoeken, in plaats van in zichzelf. Hem is geleerd, dat hij slechts een armzalige worm in het stof is, wiens redding geheel afhankelijk is van een geheimzinnige kracht, die haar oorsprong heeft in een brandpunt van geestelijke verlichting, waar hij zelf geen werkelijk en onafscheidelijk deel van uitmaakt. Resultaat: ongeloof, spotternij, onverschilligheid en allerlei kwaad, dat uit deze negatieve zaken voortvloeit.

Leer de mens daarentegen, dat hij een onafscheidelijk deel is van het heelal en daarom dit bovenaards Licht in zich heeft als een eeuwige gids en verlichter van zijn leven; dat zijn gehele bestemming afhangt van hemzelf en van wat hijzelf zal doen of nalaten; en dat zijn positie

in het heelal als kind van de goden er één is van ontzaglijke waardigheid - leer hem deze universele waarheden en ge verschaft hem niet alleen een ideaal om na te streven, maar de werkelijke sleutels van het leven.

Sommige moderne schrijvers en denkers, die terecht betreuren dat de mens klaarblijkelijk de slaaf is van de door hemzelf gekoesterde begeerten, zijn van gevoelen, dat een terugkeer tot de onderworpenheid aan het kerkelijk gezag de voorkeur verdient. Met deze bewering zijn wij het absoluut oneens. Ik kan onmogelijk begrijpen, waarom de mensheid beslist verdeeld zou moeten worden in twee klassen, losbandigen enerzijds en morele slaven anderzijds. De geringste praktische levenservaring, ongeacht de lessen van de historie, kan ons doen inzien, dat deze twee klassen voorbeelden zijn van uitersten in het menselijk gedrag; en waarom er tussen Scylla en Charybdis geen keus zou zijn is onbegrijpelijk. We schijnen te vergeten, dat er een Midden Weg is tussen gemakzuchtige losbandigheid en willoze dienstbaarheid aan het kerkelijk gezag.

De wereld heeft een nieuwe geest nodig, een nieuwe presentatie van de eeuwenoude leringen, een nieuwe kijk op het leven en het zou een treurige toestand zijn als dit niet kan worden verwezenlijkt. Maar dat kan wel en als de onderzoeker ernstig daarnaar streeft, zal hij er goed aan doen zich te herinneren, dat noch de fanatieke praktijken vande asceet enerzijds, noch de onbeteugelde gemakzucht van de losbandige anderzijds iets anders kunnen teweegbrengen dan menselijke ellende en ongeluk.

Ligt de sleutel niet in de lering van de wijzen van alle eeuwen en landen, dat het pad der redding in de mens zelf ligt? Alleen als de mens de stellige overtuiging heeft, dat het Licht, dat hem leidt, in het hart van zijn wezen is,

alleen dan zal er een ras komen van mannen en vrouwen, die innerlijk in vrede zijn met hun eigen natuur en daarom met onverdroten volharding de wenken der waarheid volgen, die uit deze innerlijke bron van schoonheid stromen. Tenzij 's mensen geestelijke en intellectuele waardigheid hem door deze lering wordt teruggegeven, zal onze beschaving misschien dezelfde weg van degeneratie volgen, die werd gegaan door alle beschavingen in het verleden die de beproevingen van een tijdperk, dat ten nauwste overeenkomt met dat, waarin wij nu leven, zonder succes hebben doorgemaakt.

Als de mens het beste verliest dat in hem is, verliest hij zichzelf en dat betekent verval en tenslotte de dood. Gelukkig is het uitzicht helderder dan sommigen wellicht denken, omdat tegelijk met de dingen, die ten kwade werken, de krachtige antistoffen, die de menselijke ziel zijn aangeboren, eveneens overal optreden, zelfs al werken deze nog niet volledig actief samen.

Als het zwaartepunt van ons moreel bewustzijn niet langer rust op bezit als de spil der beschaving maar in de mens zelf is geplaatst als het centrum van de belangrijkste en fundamentele waarden, dan zullen de menselijke verhoudingen - internationaal, nationaal, sociaal of politiek - zich automatisch richten op het welzijn van allen. Het gehele geheim ligt in een verandering van opvatting, in een verandering van visie; en het samenvatten van de pogingen een gemeenschappelijk doel te verwezenlijken, zal slechts een zaak zijn van oprechte arbeid, wanneer men tot het begrip van de verheven waarheid van onze ingeboren goddelijkheid is gekomen.

-G.de Purucker

vertaald uit:
Sunrise Mei 1958.

P L O T I N U S.

Over de Voorzienigheid.

Plotinus A.D. 205 in Egypte uit Romeinse ouders geboren, gestorven A.D. 270 in de omgeving van Rome, was wellicht de belangrijkste vertegenwoordiger van het Neo-Platonisme. In zijn jeugd woonde hij de voordrachten bij van de vermaarde Ammonius Saccas, de stichter van de beweging, waarbij hij zich later zou aansluiten en waaraan hij de vriendschap van koningen bezorgde. Plotinus bouwde voort op de diepzinnige en universele levensbeschouwing van de Alexandrijnse School, waardoor aan de grondslag van de filosofie van Plato vele gedachten uit Perzië en het Oosten werden toegevoegd. Als een man van een sterke heilige en zuivere levenswandel, was hij tijdens zijn leven algemeen bemind. De korte uittreksels hieronder zijn ontleend aan zijn opstel Over de Voorzienigheid, waarin Plotinus gebruik maakte van de hulpbronnen van zijn wijsbegeerte voor de verklaring van het lijden en de wisselvalligheid van het menselijk leven, door ze tegen de achtergrond van een Goddelijk Handelen te plaatsen.

-Red.

-o-o-o-

Het is in strijd met het gezond verstand het bestaan en de samenhang van dit Heelal afhankelijk te stellen van automatische werkzaamheid en toeval. Zulk een opvatting zou alleen gehuldigd kunnen worden waar geen intelligentie of zelfs normale waarneming zou bestaan... Maar de vraag blijft, hoe de afzonderlijke dingen van deze bol ontstaan zijn, hoe ze werden gemaakt.

Sommige daarvan schijnen zo ongewenst, dat ze twijfel wekken aan een Universele Voorzienigheid en terwijl aan de ene kant het bestaan van een overheersende macht wordt ontkend, vinden we aan de andere kant de opvatting, dat de Kosmos het werk van een boosaardig schepper is...

Wij moeten bedenken, dat de wereld het produkt der Noodzaak is en niet van een weloverwogen opzet: zij is het gevolg van een natuurlijk proces van voortbrenging van een Soort van hogere aard uit zijns gelijken... ze is een indrukwekkend geheel, in zichzelf volledig, dat tegelijk zijn eigen oogmerk dient en dat van al zijn delen, waarvan de voornaamste zowel als de minder belangrijke van nature zo zijn, dat de belangen van het geheel er door worden bevorderd. Het is daarom onmogelijk het geheel te veroordelen om wat de delen zijn, die bovendien slechts beoordeeld moeten worden, naarmate zij al dan niet harmonieus in het geheel passen, aangezien de hoofdzaak de onderdelen verre te boven gaat, welke laatste dus niet meer van belang zijn. Te blijven staan bij de delen is geen vervordeling van de Kosmos maar van een apart genomen ondergeschikt deel er van; van het gehele levende wezen zien we dan slechts een haar of teen en veronachtzamen het boeiend schouwspel van de volledige Mens... Neen, dit ding dat tot Aanzijn is gekomen, is geen verzameling fragmenten maar de volledige Kosmos: sla hem slechts nauwlettend gade en wat ge vernemen zult is stellig dit:

" Ik ben gemaakt door een God; uit die God kwam ik voort, in volkomenheid uitgaande boven alle levensvormen, berekend voor mijn taak, onafhankelijk, niets tekortkomend: want ik bevat alles, te weten iedere plant, ieder dier, alle Soorten van geschapen dingen en vele Goden en

volken van Geest-wezens en verheven zielen en mensen, die in hun goedheid gelukkig zijn."

In de onstoffelijke hemel is ieder deel voor immer onveranderlijk zichzelf; in de hemelen van ons heelal gaan de Zielen, terwijl het geheel eeuwig leven heeft evenals alle edeler en voorname onderdelen, van lichaam tot lichaam, waarbij zij velerlei vormen bewonen - en als dat mogelijk is stijgt er een Ziel op uit het gebied der geboorte om te verblijven met de ene Al-ziel...

Die levende wezens, die vrijheid van beweging bezitten op hun gebied, zullen soms de goede en soms de verkeerde kant uitgaan. Het is nauwelijks nodig te vragen waarom de verkeerde weg wordt gevolgd. Een geringe afwijking in het begin ontwikkelt zich met iedere stap tot een groter en ernstiger dwaling, vooral door de binding met het lichaam en zijn onvermijdelijk daarmee samengaande begeerten - en zo leidt de eerste stap, doordat de haastige beweging niet vooraf overwogen en niet onmiddellijk gecorrigeerd werd, tot een vaste gewoonte, waar er eerst alleen sprake was van een val.

Vanzelfsprekend volgt de straf: er ligt geen onrechtvaardigheid in, wanneer een mens datgene ondergaat wat behoort tot de toestand, waarin hij zich bevindt; evenmin kunnen wij verlangen gelukkig te zijn, wanneer wij door onze daden geen geluk verdienen; alleen de goeden zijn gelukkig; goddelijke wezens zijn alleen gelukkig, omdat zij goed zijn. Geluk is mogelijk voor alle Zielen in dit Heelal; indien sommigen daaraan te kort komen moet de schuld daarvan niet gezocht worden bij de omstandigheden, maar bij de zwakheid, die niet is opgewassen tegen de zware strijd in die ene arena waar de beloningen voor uitmun-

tendheid worden uitgereikt...

... toch blijft de vraag: waarom moet dat wat ons innigst wezen wondt de goeden te beurt vallen, terwijl de slechten alles krijgen wat zij begeren? Hoe kan zulk een verdeling worden toegestaan? ... het lijkt volkomen ongepast, dat de slechten de meesters moeten zijn, het gezag in de staat bekleden, terwijl achtenswaardige mensen slaven zijn; een slecht heerser kan de meest wetteloze daden begaan en in de oorlog hebben de slechtste mensen de vrije hand om allerlei misdaden tegenover hun gevangenen te begaan... de goeden gaan barrevoets, terwijl de slechten rijk zijn: van alles wat de mens behoeft hebben zij, die dat het minst verdienen, in overvloed; zij zijn het die regeren; zij beschikken over volken en staten. Houdt dit alles niet in, dat de goddelijke macht niet tot de aarde reikt? Wij worden gedwongen ons af te vragen, hoe zulke dingen onder een Voorzienigheid mogelijk zijn...

Wij antwoorden, dat het heelal één levend organisme is en houden evenzeer staande dat, terwijl het menselijk hoofd en gelaat het werk zijn van de natuur en van het heersende redelijk beginsel, de rest van het lichaam aan andere werkingen moet worden toegeschreven - toeval of louter noodzaak - en dat de minderwaardigheid daarvan te wijten is aan deze oorsprong of aan het onvermogen der Natuur, wanneer zij niet geholpen wordt... Men verwondert zich er over dat mensen kwaad doen; blijkbaar verlangt men van ons, dat wij de mensheid als het uitgelezen deel van het Heelal zullen beschouwen en dat er niets wijzers bestaat ! Maar in werkelijkheid bevindt de mensheid zich op het evenwichtspunt tussen goden en dieren en helt zij nu eens tot de éne en dan weer tot de andere orde over; sommige

mensen worden gelijk aan het Goddelijke, andere aan de dieren. Het merendeel is nog het een .. noch het ander. Maar zij die zo verdorven zijn, dat zij het punt van de redeloze dieren en wilde beesten benaderen, vergrijpen zich aan de midden-groep en berokkenen haar leed; de slachtoffers zijn ongetwijfeld beter dan de boosdoeners, maar zij zijn aan de genade van hun minderwaardige soortgenoten overgeleverd op het gebied, waar zij zelf minderwaardig zijn...

.. Maar ook de boosdoeners krijgen hun straf. Ten eerste boeten zij daarin, dat ze als wolven geworden zijn, wat een ramp betekent voor hun eigen menselijke aard en verder blijft voor hen be- waard wat hun Soort toekomt; hier een slecht leven leidende, zullen zij bij de dood niet vrij- uit gaan; ieder precedent heeft zijn eigen rede- lijk en natuurlijk gevolg, overal en altijd - op het verkeerde volgt het slechtere, op het goe- de het betere... Zelfs geen God zou het recht hebben slag te leveren voor de onkrijgshaf- tige: de wet bepaalt, dat het aan mannen die vechten toekomt heelhuids uit de strijd te komen en niet aan hen, die bidden. De oogst komt niet binnen door bidden maar door werken; gezond zijn is niet voor hen die hun gezondheid verwaarlozen: wij mogen ons er niet over beklagen, dat de slechten een rijker oogst binnen halen, indien zij de eni- ge werkers zijn op de akker, of de beste... Slechte mensen regeren dank zij de zwakte van hen, die geregeerd worden en dit is rechtvaardig; zege voor de zwakkelingen zou niet rechtvaardig zijn...

De mens is tot aanzijn gekomen, een levend wezen, maar geen lid van de meest verheven orde; door eigen keuze neemt hij een tussenplaats in; maar toch staat de Voorzienigheid niet toe, dat hij op de plaats waar hij leeft tot niets wordt

teruggebracht; in tegendeel steeds wordt hij verder omhoog gevoerd door al die verschillende middelen, welke door het Goddelijke worden aangewend bij zijn werk voor de vermeerdering van het overwicht der zedelijke waarde... een kunstenaar zal van een dier niet enkel oog maken en zo zal ook het Rede-Beginsel niet alles goddelijk maken; het maakt Goden maar ook hemelse geesten, de tussenliggende orde, dan mensen, dan de dieren; alles in een ordelijke opeenvolging en niet in een geest van naijver, maar als de uitdrukking van een Denkend Beginsel van een oneindige intellectuele gevarieerdheid...

En dan moeten we de bekende gedachte, dat er meer is dat de aandacht verdient dan het tegenwoordige, niet geringschatten. Daar zijn de tijden van het verleden en die van de toekomst en deze zijn van het grootste belang voor de waardebepaling van rang of positie. Zo zal een mens, die eens heerser was, in een toekomstig leven tot slaaf worden gemaakt omdat hij zijn macht misbruikte en omdat de val zijn toekomstig bestaan ten goede komt. Zij die geld bezitten, zullen wellicht arm worden gemaakt - en voor de goeden is armoede geen belemmering. Zij die onrechtmatig hebben gedood, worden op hun beurt gedood... en zij die moeten lijden worden geplaatst op de weg van hen, die de behandeling geven die zij verdienden. Het is niet toeval dat de mens tot slaaf maakt; niemand is een gevangene door het toeval, iedere belediging het lichaam aangedaan, heeft haar eigen oorzaak. De mens deed eens, wat hij nu zelf moet ondergaan... Vandaar dat ontzagwekkend woord Adrasteia (de Onvermijdelijke Vergelding), want waarlijk deze ordening is een Adrasteia, de Gerechtigheid zelve en een wonderbaarlijke wijsheid.

De dieren verslinden elkander; de mensen vallen

elkaar aan; het is alles één onophoudelijke strijd zonder wapenstilstand: dit geeft nieuw voedsel aan de vraag hoe de Rede de schepper van het plan kan zijn en hoe men kan zeggen, dat alles goed is gedaan... het kan niet anders of dit alles doet ons denken aan de wisselende taferelen in een toneelstuk, alsof alles niet anders is dan de verschillende episodën van een intrige; costumes aan en uit; voorgewende smart en geweeklaag. Want hier op aarde, in heel 's levens loop, is het niet de Ziel van binnen, maar de Schaduw buiten de werkelijke mens, die treurt en klaagt en de intrige ten uitvoer brengt op dit wereldtoneel, dat de mensen hebben volgezet met tonelen van hun eigen makelij... Ook moeten we bedenken, dat tranen en klaagliederen niet als bewijs kunnen dienen, dat er iets mis is. Kinderen huilen en jammeren als er niets aan de hand is...

In de door mensen geschreven drama's verschaft de dichter de woorden, maar de acteurs voegen er hun eigen kwaliteit aan toe - goed of kwaad - want zij moeten meer doen dan alleen de woorden van de schrijver herhalen; in het meer wezenlijke drama, dat door het dramatisch genie voor zover mogelijk wordt nagebootst, vertoont de Ziel zich in een rol, toegewezen door de schepper van het stuk. Zoals de acteurs op ons toneel hun maskers en costumes ontvangen, statiekleden of lompen, zo krijgt een Ziel haar lotgevallen toebedeeld en niet naar het uitvalt, maar altijd onder het toezicht van een Rede. De Ziel past zich aan bij de lotgevallen die haar worden toegewezen, stelt zich in en kiest haar juiste plaats in het drama in volledige overeenstemming met de grondgedachte van het stuk. Dan spreekt zij uit wat zij te zeggen heeft en geeft daarbij tegelijk alles te zien wat een Ziel van haar eigen wezen tot uit-

drukking kan brengen, zoals een zanger in een lied. Een van nature schone stem of houding kunnen tot de bekoring van een stuk bijdragen. Aan de andere kant wordt het drama er niets minder door, wanneer een acteur een lelijke stem heeft, ook al slaat hij dan zelf een pover figuur: de schrijver, die doet wat door een gezonde critiek wordt ingegeven, onthoudt de een zijn gunsten en ontnemt hem volkomen billijk zijn rol: een ander laat hij in rollen van meer betekenis optreden of in een belangrijker stuk, waarover hij wellicht beschikt, terwijl de eerste wordt aangewezen voor een of ander onbelangrijk werk. Zo ook met de Ziel, als zij in dit drama van het Heelal optreedt, waarbij zij zichzelf tot deel van het Stuk maakt, aan de opvoering er van haar eigen voortreffelijkheid of tekort toevoegt, waarbij haar van de beginne een bepaalde plaats wordt toegewezen en zij van de schrijver haar gehele rol aanvaardt... zo krijgt ook zij aan het eind haar straf en beloning.

Maar deze acteurs - de Zielen - bezitten een bijzondere waardigheid: zij treden op in een ruimte grootser dan welk toneel ook: de Schrijver heeft hen als meesters over deze hele wereld gesteld; zij kunnen uit vele plaatsen kiezen; zij zelf bepalen de eer of de schande, waarvoor zij de middelaars zijn, aangezien de plaats en de rol, die zij bezetten, met hun wezen overeenstemmen: in het Rede-Beginsel van het Heelal hebben zij daarom hun eigen plaats en één voor één hun gerechte en passende omgeving, zoals iedere snaar van de lier nauwkeurig is aangebracht op de juiste plaats - bepaald door het Beginsel, waaraan de muzikale uiting is onderworpen - om op behoorlijke wijze die tonen voort te brengen, die in de snaar besloten liggen.

Van de mens, die een onderdeel is, kan niet

worden verlangd, dat hij de hoogste top van het goede heeft bereikt: had hij dat wel, dan zou hij niet langer een onderdeel zijn. Niet dat er enige naijver in het geheel zou bestaan ten opzichte van het deel, dat groeit in goedheid en waardigheid; zulk een toename in waarde betekent winst voor de schoonheid van het geheel; het kleinere groeit doordat het veranderd wordt naar de gelijkenis van het grotere; doordat het als het ware tot iets van die schoonheid toegang verkrijgt; doordat het deel heeft in die positie en zo straalt er zelfs van deze plaats van de mens, van 's mensen eigen zelf, iets naar buiten, evenals de sterren stralen aan het goddelijk firmament, zodat het één groot en schoon patroon lijkt - levende of gewrocht in de vuurhaard der kunstvaardigheid.

vertaald uit:
Sunrise Juli 1958.

DE MENS: DEELS ATOOM,
DEELS MELKWEGSTELSEL.

Een vraaggesprek tussen een student
en de Redacteur.

C.G.: Ik loop op het oogenblik weer college om nogmaals te proberen af te studeren nu ik mijn militaire dienst achter de rug heb. In het vorige studiejaar kwamen verscheidenen van ons wekelijks bij elkaar en hadden we een aantal levendige bijeenkomsten; onze inzichten liepen uiteen van de meest materialistische en zelfs atheïstische tot metaphysische. Maar het einde was altijd dat we voor een muur kwamen te staan. Onverschillig hoeveel wetenschappelijke kennis we konden aanboren of wat de godsdienstige achtergronden van de aanwezigen waren - onze groep telde enkele niet-Christenen, wat het juist zo buitengewoon belangwekkend voor ons maakte - één vraag bleef onbeantwoord: wie is de mens?

Red.: Wie is de mens? Als wij wisten wie wij zijn, van de goddelijke kern van ons wezen tot het meest uiterlijke voertuig, het stoffelijke lichaam, dan zouden we het mysterie van het Leven - in al zijn stadia hebben opgelost. Waarom, denkt U, antwoordde het Orakel van Delphi met die nu onsterfelijke woorden: KEN U ZELF ! Waarom anders waren ze boven de ingang van de tempel van Apollo gebeiteld, dan om er iedere dag opnieuw aan te herinneren, dat als men meester wilde worden over de Natuur-geheimen, men eerst meester moet zijn over zichzelf?

Wanneer we zouden zeggen, dat de mens gedeel-

telijk atoom en gedeeltelijk melkwegstelsel is, benaderen we de waarheid misschien even dicht als Paulus, toen hij de Corinthiërs vertelde, dat er in de mens een "natuurlijk lichaam" (psyche) en een "geestelijk lichaam" (pneuma) is en dat de eerste Adam "tot een levende ziel, de laatste Adam tot een levendmakende geest gemaakt werd." We spreken nog al gemakkelijk over de mens als een wezen bestaande uit lichaam, ziel en geest, maar we weten eigenlijk niet wat dit betekent. Feitelijk is hij veel meer en is hij uit verstand, intuïtie, begeerte en allerlei soorten eigenschappen samengesteld.

C.G.: Dat was juist de moeilijkheid. We probeerden zelfs het Nieuwe Testament met de Boeddhistische wijsbegeerte te vergelijken, maar we raakten hopeloos in de knoop. We verdiepten ons ook in het Hindoese denken en probeerden verband te leggen tussen wat zij het Atma of Zelf noemen en de Geest bij Paulus, wat wel scheen uit te komen. Maar wanneer we bij het gewone deel van ons wezen kwamen, kwam de allesbeheersende vraag naar voren: Hoe kunnen wij deze verzameling van krachten, die door ons heengaan, hanteren? Het ene moment voelen wij dat wij deel uitmaken van iets dat ontzagwekkend schoon is en een ander moment worden we geplaagd door afschuwelijk lage aandriften. Wie zijn wij dan eigenlijk wel en waar ligt de schakel, die ons verbindt met het grotere patroon in de Natuur? Dat willen we graag weten.

Red.: U hebt een vruchtbaar veld van onderzoek aangeraakt en hoewel we geen haarfijn antwoord kunnen geven, kunnen we op zijn minst van gedachten wisselen. Maar we moeten niet verwachten in eens alle bijzonderheden te weten te komen omtrent

de evolutie van de mens of het heelal, waarvan wij een noodzakelijk deel vormen, hoe onbetekend wij ons in vergelijking met de Melkweg ook mogen voelen. Wij kunnen misschien hier en daar een glimp opvangen van de geweldige reikwijdte van de "scheppingsdaad" en voor zover we dat doen, ervaren dat wij verwant zijn aan het Eeuwig Mysterie en er deel van uitmaken. Waarlijk, de geboorte van de mens, zo goed als de geboorte van een sterrenstelsel of van een atomair heelal is een wonderwerk - en nooit iets prozaïsch.

Welnu, hoe kunnen wij dit geheel van tegenstrijdige krachten in ons zelf hanteren? Herinnert U zich de brief van Paulus aan de Romeinen, waarin hij de "strijd van de leden" in de mens beschrijft? "Want het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik." Een algemene ervaring inderdaad. Het goede, dat wij diep in ons hart willen doen, doen wij niet en we geven juist toe aan die karaktereigenschappen, waarvan wij weten dat we er nu boven staan. Waarom is dat zo?

De mens is inderdaad deels atoom, deels melkwegstelsel, maar er zit meer vast aan de schepping dan de vermenging van het atomaire en het galactische. Door de mysterieuze wisselwerking tussen Geest en Stof ontstaat een "zielevoertuig", dat het natuurlijk gebied van werkzaamheid is voor alle levende wezens. Al wat bestaat - vanaf de atomaire werelden en sub-werelden, via het minerale, planten-, dieren- en mensenrijk, tot de melkwegstelsels in de Ruimte - alles heeft dus inderdaad op zijn minst een driedovoudige manifestatie t.w. "lichaam", de materiële vorm, hetzij electron of ster; "ziel", het voertuig van bewustzijn of van zelfexpressie, hoe rudimentair of onbewust dit, van het menselijk

standpunt gezien, mag lijken en "geest", de wortel van hun wezen in de Godheid.

C.G.: Dat is een grootse gedachte! Bedoelt U, dat wij allen inderdaad een deel zijn van God? Ik weet dat dit wat onbeholpen klinkt, maar ik weet er geen andere woorden voor. Wij zijn zo lang beheerst door de gedachte van de apen af te stammen, of wat nog erger is, dat we ellendige zondaren waren, wormen in het "stof", waaruit Adam werd verondersteld te zijn gevormd. Het is een verfrissing de kracht te voelen van een filosofie, die van de gedachte uitgaat, dat God niet buiten ons is, maar dat hij de drijfkracht is, waardoor wij hier werden gebracht.

Red.: God of de Godheid, of een deel van de Goddelijke Intelligentie is de wortel van ons wezen; was dat niet zo, dan zouden we niet hier op aarde zijn en het leed en de vreugde ervaren van het geïncarneerd bestaan op deze planeet in ons zonnestelsel op onze reis binnen de grotere levenscyclus en bestemming van de melkwegstelsels, waaruit het Metagalactium bestaat en waarin wij zowel als het nietigst sub-electron, leven, bewegen en zijn.

Maar wij moeten niet zo ver omhoog gaan in de superstellaire gebieden van het denken, dat wij de grond onder onze voeten verliezen! Onze verantwoordelijkheid van het ogenblik bestaat hierin de uitdaging van deze eeuw van snelle, wetenschappelijke expansie te aanvaarden en de krachten van onze ziel en geest, van ons denken en onze aspiraties te beheersen en te ontwikkelen, zodat zij mettertijd het licht van de goddelijke zon binnen in ons helder zullen uitstralen.

Laten we verder dit begrip van "wormen in het stof" voor immer uit ons bewustzijn bannen.

Dat is volkomen fout en daarvoor is in het vocabulaire van de Mens, de Denker, geen plaats. Ook de theorie van onze afstamming van de aap werd nimmer bewezen! Van evolutionair standpunt is er evenveel tegen, als voor en wanneer we de mens niet zien als zijn lichaam, maar als de vlamme Intelligentie, die hier op aarde belichaamd is om de lessen van het materiële bestaan te leren, dan is er veel meer reden om ze te verwerpen. Hoewel het een feit is, dat onze fysieke constitutie zich door de aeonen heen langzaam heeft ontwikkeld tot het buitengewoon verfijnde mechanisme van het ogenblik, zou de innerlijke Goddelijkheid zo min als het vuur van Prometheus van ons denken ooit uit een aap hebben kunnen opgroeien! Hebben wij ooit aan de mogelijkheid gedacht, dat de staartloze (en ook andere) apen zijdelingse afstammelingen zouden kunnen zijn van de mens als gevolg van zijn afdwalingen in de prehistorische geschiedenis van onze bol? Dit wordt door zekere oude overleveringen te kennen gegeven. Het verdient ernstige overweging; zelfs van het standpunt van de stoffelijke ontwikkeling van de vroegste zoogdieren. Hoe komt het, dat het menselijk lichaam het meest primitieve en in het geheel niet gespecialiseerd is, terwijl zijn denken en de innerlijke krachten van zijn ziel zich zo uitzonderlijk hebben ontwikkeld en er geen grenzen schijnen te zijn aan zijn vermogen tot groei?

C.G.: Zo heb ik er nog nooit over nagedacht. Maar welke plaats neemt ons denken daarbij in en al die vreemde en toch zeer werkelijke aanduidingen, dat we nog iets meer zijn dan onze gewone emoties en gevoelens? Daar probeerden we op college juist achter te komen, maar zoals ik al zei, we kwamen voor een muur te staan, omdat

we eigenlijk niet goed raad wisten met onszelf.

Red.: Waardoor verschilt een mens van een atoom of een roos? Wat geeft hem dat gevoel van zelfgewaarwording, het vermogen van zelfbewustzijn, dat hem van de lagere rijken scheidt en dat hem tegelijk tot de wanhoop van zichzelf en de glorie der schepping maakt? Het denken - het werkzame, beheersende, scheppende denken. U herinnert zich hoe de slang Eva vertelde, dat als zij en Adam maar van de vrucht van de Boom der Kennis wilden eten, zij niet zouden sterven, maar gelijk goden zouden worden, kennende het goed en het kwaad. De "levendmakende geest" vlamde hier op tot bewustzijn, aangeraakt als zij werd door het vuur van Prometheus, dat zelf voortkwam uit het centrale Vuur van het Kosmisch Denken - en de kennis van goed en kwaad was ontstaan en wat het belangrijkste was, het besef van de zedelijke verantwoordelijkheid om met verstand en in overeenstemming met de Natuur te kiezen.

Daarmee werd het punt bereikt vanwaar, voor zo ver het de weg van de menselijke evolutie betreft, geen terugkeer mogelijk is. Hij kon zich niet langer behaaglijk laten gaan op de kalm voortgaande stromen der vooruitgang. Van nu af aan moet hij aan de slag en aanvaardden dat hij zijn eigen groei moet leiden en door beproevingen en dwaling in cyclus na cyclus van ervaring moet leren, dat hij moet oogsten wat hij heeft gezaaid.

Wie dan is de mens? Kort gezegd is hij zowel de Kenner als de misleider van zichzelf. Aan hem de keuze.

C.G.: Wat wilt U daarmee zeggen, dat we zowel de Kenner als misleider zijn?

Red.: Wat Paulus zegt over ziel en geest en

over de mens als bezittende een "natuurlijk lichaam" en een "geestelijk lichaam", is maar een deel van de geschiedenis. De oude Grieken verdeelden de mens soms in vier en dan weer in zeven beginselen, maar laten we ons even houden aan de vier grondbeginselen, zoals zij zich die voorstelden. Zij spraken naast Pneuma, of geest, van Nous, dat zij de Kenner of het Denkend beginsel noemden en dat Psyche, de ziel, en Soma, het lichaam gebruikte als middel tot groei en ervaring op aarde.

Nu is het Nous, de Kenner, die dat deel van de menselijke natuur vertegenwoordigt, dat beschikken kan over kennis omtrent zichzelf en het heelal, wanneer de krachten daarvan op de Geest gericht zijn, maar wanneer het wordt beheerst door Psyche, wordt het de misleider. Het oude gezegde: "Het denken is de vernietiger van het Werkelijke," is soms maar al te waar omdat, wanneer het beheerst wordt door de lagere emoties, de misleider de overhand heeft en sluwheid, begeerte en tyrannie in allerlei vorm het heft in handen nemen.

Het denken is dus tweepolig. Zowel de vernietiger als de bevrijder. Als wij onze verhouding tot de aarde, waarop wij leven, juist willen stellen en al die krachten, die op ons inwerken, verstandig willen aanpakken, moeten we een ruimere kennis bezitten van het spectrum van beginselen, waaruit de mens is opgebouwd en die tevens door de kosmos vloeien.

C.G.: Die uitdrukking "het spectrum van beginselen" maakt me nieuwsgierig. Bedoelt U dat we zeven kanten aan ons wezen hebben, zoals de kleuren van het spectrum?

Red.: Waarom niet? We mogen zelfs spreken van

tien, zoals de oude Egyptenaren deden, maar laten we de zeven gebruiken, omdat die gemakkelijk aansluiten bij datgene, waarmee wij in de Natuur vertrouwd zijn, zoals de zeven noten van de toonschaal, de zeven kleuren van de regenboog, de zeven dagen van de week enz. Hoe werden ze genoemd? Bij verschillende namen, die in het Nederlands ongeveer kunnen worden weergegeven als: het goddelijke, het geestelijk-intuïtieve, het mentale - zelf tweepolig, met zijn hoger deel strevend naar het geestelijke, zijn lager aspect neigend naar de eerstvolgende "kleur", begeerte genaamd. Dan de levenskrachten, die op hun beurt leven schenken aan het model of de blauwdruk, waarop het stoffelijk lichaam cel voor cel is opgebouwd.

Wie is dan de mens? De mens kan terecht een spectrum van stralende krachten worden genoemd, dat bijeen wordt gehouden door de beheersende essentie van zijn goddelijke kern, de Vader van binnen, die op zijn beurt is geworteld in de Kosmische, Goddelijke Intelligentie, die iedere levende eenheid in de Ruimte doordringt.

Het is belangrijk te weten, dat ons woord geest (spirit), het Latijnse woord is voor adem, dat is afgeleid van Spiro, ademen, juist zoals het Griekse woord pneuma ook adem of geest (spirit) betekent. Welnu, vrijwel alle archaische filosofieën stelden zich de Grote Uitademing en Inademing van de Godheid voor als de Dagen en Nachten, of perioden van Werkzaamheid en Rust der werelden. Deze Beweging was het wezenskenmerk van de Godheid en toen God een heelal wilde voortbrengen, bewoog de geest van de Elohim (letterlijk rūahh, adem) over het gelaat van de afgrond (Eng. Deep); de adem van Goddelijk leven wekte dit gehele heelal tot openbaring en alle slapende zaden van goddelijke kracht, van welke graad

dan ook, werden op die adem uit de Duisternis tot het Licht gevoerd.

C.G.: Dit werpt een geheel nieuw licht op onze Christelijke leringen. Wij moesten uit Genesis dit vers leren: En de Here God maakte de mens uit het stof der aarde en ademde in hem de adem des levens. Ik vraag mij af of U de uitspraken van Paulus en ook de zeven beginselen, die U de mens gaf, daarmee in verband zoudt willen brengen. Wat ik wil weten is, hoe ik die ingewikkelde verzameling van tegenstrijdigheden, die ik ben, op een verstandiger manier kan aanpakken.

Red.: "En de Here God maakte de mens uit het stof der aarde en blies in zijn neusgaten de adem des levens (neshāmāh) en de mens werd een levende ziel (nephesh). In de eerste twee hoofdstukken van Genesis wordt gezinspeeld op drie soorten van adem of uitademing van de Godheid of de Here God: neshāmāh, "de adem des levens," over het geheel overeenkomend met het pneuma of "geestelijk lichaam" van Paulus; rūāhh, de adem of geest der Elohim, die de wereld te voorschijn brengt en in de mens de wekker van zelfbewust leven is en vandaar vaak verbonden met het Griekse nous, de Kenner; nephesh, de "levende ziel", overeenkomende met de psyche of het "natuurlijk lichaam" of de gewone menselijke ziel; al deze drie adems of eigenschappen gezamenlijk de schil of het stoffelijk lichaam bijeenhoudend en inspirerend.

Welnu, wanneer we dit nu vergelijken met de zeven eigenschappen of het spectrum van krachten, dat wij de mens noemen, dan zouden we kunnen zeggen, dat het "lichaam" bij Paulus de drie laagste omvat, nl. de levenskrachten, die het model of de blauwdruk, waarnaar de stoffelijke

vorm zichzelf modelleert, bezielen. De "ziel" zou dan de gebieden van begeerte, emotie en denken, maar niet het hogere Denken omvatten, terwijl de "geest", als een straal van de goddelijke essentie, de geestelijk-intuïtieve kracht vertegenwoordigt, die zelf hier op aarde niet kan functioneren, tenzij in vereniging met het Denken als een bruikbaar voertuig van expressie.

C.G.: Zijn deze krachten beperkt tot de mensen of komen ze ook in de Natuur voor?

Red.: Wanneer wij weten, dat de chemische elementen op aarde ook in het zonnelichaam worden aangetroffen, is het dan zo moeilijk om zich voor te stellen, dat als wij een spectogram zouden kunnen maken van de krachten van ziel en geest van de mens, zowel als van zijn denken, begeerten en aspiraties, dezelfde lijnen te voorschijn zouden komen op het spectogram van de innerlijke krachten van de zonnegod, die de stoffelijke bol bezielt? Als het oude Hermetische axioma: "Zoals het beneden is, zo is het boven," juist is, dan moeten stellig dezelfde fundamentele krachten, die in de mens aanwezig zijn van het goddelijke tot het stoffelijke, al het geopenbaarde bezielen en doorstromen. De logica en de analogie wijzen beide onmiskenbaar naar hetzelfde spectrum van eigenschappen door de gehele kosmos; octaven van stralende energie, zich naar buiten uitbreidend tot in de diepten der Ruimte en naar binnen in de werelden binnen werelden van het atoom.

C.G.: De wetenschap is zo snel vooruit gegaan, dat we ontzaglijk veel weten omtrent de melkwegstelsels aan de ene kant van de levensschaal en omtrent de problemen van de atoomwereld, maar het is zo verschrikkelijk moeilijk bij deze voortdurend snellere uitbreiding van kennis

werkelijk inzicht te krijgen. Hoe denkt U, dat Paulus, de situatie waarin wij verkeren, met zijn correspondenten zou hebben aangepakt?

Red.: Dat kan niemand zeggen, maar ik geloof niet, dat hij al te verontrust zou zijn geweest. Ik denk, dat hij ons aangespoord zou hebben ons zelf recht in de ogen te zien en ons goed realiseren waar het om gaat: zullen wij bezwijken voor het "van de aarde aardse", dat egocentrisch deel van ons, dat naar omlaag voert naar een mogelijke degradatie, of zullen we de moed en de visie hebben om te beantwoorden aan wat onze "levendmakende geest" van ons vraagt en schepend, onzelfzuchtig leven en onze nieuw verworven kennis aan nobele doeleinden wijden? Het is meer dan tijd, dat er een gezonde herwaardering plaatsvindt van de mens en de positie, die hij in dit groeiende en levende heelal inneemt.

Het denken zelf is een dynamo van stralende kracht en wanneer het in de hand gehouden wordt door de geestelijke en intuïtieve krachten, kan het een licht zijn en inspireren tot verlicht denken en handelen. Maar we weten maar al te goed dat de lagere neigingen van het denken het mogelijk maken, dat de begeerten het her- en derwaarts trekken, zodat de paarden van onze zinnen wild worden en op hol slaan. Maar laten we niet vergeten dat, zoals in de Upanishads staat, de innerlijke meester, de goddelijke essentie, zich in de strijdswagen bevindt en het is onze taak er voor te zorgen, dat de wagenmenner of de geestelijk-intellectuele voerman de teugels van ons denken degelijk in de hand houdt, opdat de paarden van onze begeerten ons in de richting van ons ware doel zullen voeren.

Kort geleden zond iemand ons een knipsel uit één van onze populaire tijdschriften, dat niet de een of andere gemakkelijke oplossing aan de

hand doet, maar dat wel een heldere samenvatting geeft van het vraagstuk, dat voor ons ligt. Ook laat het zien, dat wij in ons denken een grote stap vooruit hebben gedaan en dat, hoewel de geleerden vooraan schijnen te gaan in het proces van het dððrbreken van kennis, staatslieden, opvoeders en schrijvers hen dicht op de voet volgen wanneer zij zoveel nadruk leggen op de "gemeenschappelijke bestemming", die de mensen onderling verbindt.

Verreweg de duidelijkste en meest dramatische les in deze opnieuw ontdekte eenheid der mensheid ligt in de ontwikkeling van de kernsplitsing- en kernfusie-wapens... Enkele dwazen hier en daar zijn roekeloos genoeg geweest, bij het najagen van hun eigen kleine doeleinden, een wereldbrand uit te lokken. Maar de verantwoordelijke leiders van de grote mogendheden aan weerszijden van het IJzeren Gordijn hebben zich daardoor niet laten verleiden: zij die de beschikking hebben over de kernwapens, durven de algemene catastrofie van een atoom-oorlog niet te riskeren.

Daardoor kwam er een wapenstilstand... Ze begon als een wapenstilstand uit vrees. Ze blijft tot op zekere hoogte een wapenstilstand uit vrees. Maar ze heeft ook wijsheid opgeleverd, waardoor de wapenstilstand denkkelijk, lang nadat de vrees zal zijn overwonnen, gehandhaafd zal kunnen blijven. De wereld begint zich nu open te stellen voor de wetenschap, die tot dusver slechts door een aantal filosofen werd gedeeld, dat de uiteindelijke overwinning van de mens, bij zijn streven naar vrede, niet moet worden behaald op wapens, niet op legers, niet op het

atoom of de aarde en haar geheimen, maar op hem zelf.

-Colliers, December 7 1956

Indien de wetenschap met zijn enorm uitgebreide studiegebieden niets anders had gedaan dan de oogkleppen van onze theologische ogen wegnemen, zou zij de dankbaarheid hebben verdiend van de beschermers der mensheid, die lange keten van geestelijke Titanen, die evenals Krishna, Christus en Boeddha periodiek verschijnen, om in de mens de geestelijke visie opnieuw te wekken en zijn verlangen naar waarheid te stimuleren. Al mogen de nevenproducten van verbrijzelde vooroordelen hun spanningen meebrengen, onze nieuwe kennis omtrent het heelal is een krachtadig bewijs, dat de mens niet alleen het vermogen bezit om boven de moeilijkheden uit te rijzen, maar dat hem de middelen der kennis ter beschikking zijn gesteld, waardoor hij zijn ingeboren gevoel versterken kan dat, hoezeer een deel van hem ook bekleed is met het "stof" der aarde, hij in waarheid een "levendmakende geest" is, wiens innerlijke visie wordt verlicht door de ster van een groter Schepping, waarvan hij een goddelijk deel is.

-o-o-o-

vertaald uit:
Sunrise Juli 1958.

